

## **Povodně září 2024 – Borohrádek**

Ve svém minulém příspěvku Zpravodaje jsem psal v úvodníku o tom, že se i naše město se připravuje na boj s vodními živly, a že se více méně modlím, aby se hlásné předpovědi nevyplnily a my jsme celou dramatickou situaci v našem městě zvládli bez úhon na zdraví a majetku našich obyvatel. S velkou úlevou a poděkování všem, kdo se na pomoci podílel, konstatuji že se nám to nakonec podařilo i když to nebylo vůbec jednoduché...

Ale popořádku. Rád bych Vás nyní podrobněji seznámil, jak se celé události zářijových dní v našem městě vyvíjely... a jak jsou popsány v Povodňové knize města Borohrádek, která k této události čítá 27 stran velikosti A4.

**Od pondělí 9. 9.** začaly v médiích hlasitě prosakovat informace o meteorologických předpovědích vydatných dešťů na území střední Evropy zahrnující i území naší republiky.

**Ve středu 11. 9.** jsme s hrůzou sledovali predikce úhrnů srážek nad naším územím a jejich údajné dlouhodobé několikadenní setrvání téměř na místě. Objevují se první hrozivé zprávy a odhady o možném zvyšování hladin vodních toků blížící se katastrofickému roku 1997. V tuto chvíli již nebylo na co čekat, a tak jsme osobně informovali obyvatele nejnižší exponovaných míst okolo Tiché Orlice, která byla v minulosti zasažena povodněmi. Jednalo se o Bělídlo, Zámlyní a domy v lokalitě Za mostem. Byla provedena kontrola akceschopnosti a připravenosti JSDH Borohrádek. Tento den proběhla i schůzka s odpovědným pracovníkem pro obsluhu malé vodní elektrárny na Zámlyní a splavu Borohrádek. Bylo zahájeno navážení písku a pytlování pracovníky Technických služeb města. Velitel JSDH Borohrádek Petr Šrámek vydal rozpis služeb členů jednotky.

**Na čtvrtek 12. 9.** bylo svoláno jednání povodňové komise Města Borohrádek. Řešili jsme především technické zabezpečení, dostatek vhodného materiálu pro pytlování a případné opravy „hrází“, připravenost a dostupnost techniky, postupy pro případnou evakuaci obyvatel, náhradní ubytování a stravování, zásobování. Vyzkoušeno bylo hlášení místního rozhlasu přes mobilní telefony. Vytvořili jsme seznamy všech osob bydlících v exponovaných místech včetně jejich telefonních kontaktů. Členové naší JSDH provedli kontrolu toků na našem území a propustnosti mostních objektů. Po domluvě s hospodářem Místní organizace Českého rybářského svazu Borohrádek bylo okamžitě zahájeno upouštění hladin rybníků Pílský, Fabián, Havlík. Technické služby pokračovaly v pytlování písku. O přípravách města a predikcích vývoje počasí a stavu vodních toků bylo informováno Krizové řízení ORP (obec s rozšířenou působností) Kostelec nad Orlicí, předseda povodňové komise ORP a starostové Čermné nad Orlicí a Žďáru nad Orlicí...

**Pátek 13. 9. 2024** nebyl ještě tím nejhorším dnem, který nás čekal, i když po druhé hodině ranní nás vzbudila varovná SMS, která nás informovala o překročení limitní srážky 30 mm/24 hodin. Mohutné deště na celém území bohužel pokračují. Ráno proběhla za pomoci členů JSDH další kontrola vodních toků a monitoring území. Vzhledem k zhoršujícím se předpovědím jsme zahájili další navážení písku a makadamu do areálu ŽPSV. Opět konzultujeme se starostou Čermné n. O. možné predikce, které nejsou příznivé a odhadují stav hladiny Tiché Orlice přes 4 metry. O nepříznivých předpovědích byli telefonicky nebo osobně informováni všichni dotčení obyvatelé. Pro případnou nutnou evakuaci dvanácti domů v lokalitě Bělídlo zajišťujeme na blížící se víkend nákladní auta s plachtou. Na ochranné hrázi u rodinného domu pana Ježka byly zjištěny erozní rýhy a nedostatky. Díky ochotě pana Radka Lалуhy, zde byla narychlo provedena úprava koruny hráze. Troufám si říci s odstupem času, že toto „vyztužení“ hráze za pomoci několika nákladních aut makadamu a těžké zeminy se později stalo klíčové pro ochranu celého území.

Na Bělidle byli vyzváni obyvatelé k odvozu zvířat ze svých zahrad a stejně tak k zajištění a stěhování nezabezpečených věcí. V nejvíce potencionálně ohrožených nemovitostech probíhal i odvoz věcí z rodinných domů do městské haly v areálu bývalého provozu ŽPSV a stěhování nábytku a vybavení do vyšších pater. I nadále probíhala příprava a plnění pytlů s pískem. Z preventivních důvodů jsme zajistili další možnosti případného využití a nasazení těžké techniky. Po celý den sledujeme předpovědi a komunikujeme se starosty Chocně, Čermné nad Orlicí, Žďáru nad Orlicí, Albrechtic nad Orlicí, Kostelce nad Orlicí... V odpoledních hodinách přijíždí do našeho města hejtman Královéhradeckého kraje pan Martin Červíček, který se zajímal o naši připravenost a s kterým jsme osobně navštívili lokalitu Bělidlo. Společně jsme probrali i možné scénáře a predikce stavu velké vody na toku Tiché a Divoké Orlice. V podvečerních hodinách probíhá opětovná kontrola stavu všech vodních toků a rybníků v našem katastru. Okolo 19h členové JSDH Borohrádek ukončili stěhování věcí z lokality Bělidlo s plánem pokračovat v pracích v sobotu ráno od 8.00 hodin. V 21:27 h oznámila telefonicky paní S.F. pád opěrné zdi na zahradě u rodinného domu do Velinského potoku. Na základě oznámení byla provedena okamžitá kontrola stavu, zídka netvořila překážku ve vodním toku. O způsobené škodě byl neprodleně informován odpovědný zástupce správce vodního toku (Lesy České republiky s. p.).

**Sobota 14. 9. 2024** začala ve 4:10h ráno varovnou zprávou o překročení I. SPA = tedy prvního stupně povodňové aktivity na toku Tiché Orlice (jedná se o údaj z hladinoměru, který je umístěn na mostním objektu přes řeku Tichou Orlici v Borohrádku).

Dle domluvy v 8.00 hodin začalo další stěhování věcí obyvatel lokality Bělidlo do bezpečí haly v areálu bývalé betonárny. Členové JSDH pokračují v pytlování písku a následně jimi byly zahájeny stavby pytlových hrází v lokalitě Zámlyní a Bělidlo. Pytle s pískem byly dovezeny i k rodinným domům v lokalitě Za mostem. V dopoledních hodinách se pokračovalo ve stavbě hrází, probíhalo osobní informování všech obyvatel okolo toku o zhoršujících se predikcích vývoje stavu Tiché Orlice na horním toku. Opět probíhá komunikace se starosty okolních obcí a dále s předsedou povodňové komise ORP Kostelec. Ve 13:35h vyhlásila p. Bc. Lédrová = vedoucí stavebního úřadu a zároveň členka povodňové komise ORP Kostelec n. O. stav pohotovosti na toku Tiché Orlice pro obce Čermná nad Orlicí, Borohrádek, Žďár n. O. Ve 13:41h se dozvídáme nepříznivé zprávy od starosty Čermné nad Orlicí, který byl informován z vedení města Choceň o výrazném vzestupu hladiny Tiché Orlice na horním toku (především v Libchavách). Ve 15:40h nastoupala hladina řeky v Borohrádku na druhý povodňový stupeň. V 15:45h jako předseda povodňové komise vyhláší II. SPA – stav pohotovosti. Tato informace je předána na ORP Kostelec n. O., okolním starostům a veřejně prezentována na webu města, FB kanálech apod. Od starosty Čermné n. O. se dozvídáme o výpočtech a predikcích očekávané výšky vodního sloupce a objemu vody. V 16 h byl stav Tiché Orlice v Čermné n. O. – 309 cm a průtok 72 m<sup>3</sup>/s, V 16.50h pak 312 cm a 74,6 m<sup>3</sup>/s. Po poradě povodňové komise s velitelem JSDH Petrem Šrámkem byl vydán pokyn k posilování pytlované hráze v lokalitě Bělidlo a k vytvoření hrází z pytlů na dvou cestách na Zámlyní.

Na pomoc a do „boje“ s vodním živlem přijíždí na pokyn velitele rychnovských profesionálních hasičů cca 30 členů z okolních vybraných jednotek SDH. Přiváží s sebou další pytle a v areálu bývalé betonárny pokračovali v pytlování písku pro potřeby posílení hrází.

Okolo 18 h byla zjištěna závada na odtokovém systému potoku (zavřený mostní propustek) v lokalitě Bozetice. Díky obětavosti a pomoci našich hasičů se naštěstí tento problém podařilo vyřešit, i když bylo toto území skoro již celé zaplavené. V 19 hodin byl stav Tiché Orlice v Čermné nad Orlicí 319 cm a teklo 81m<sup>3</sup> vody za sekundu. V 19.20h byla společně s velitelem rychnovských hasičů provedena kontrola u Ekofarmy Bozetice, kde majitelé provedli závozem hlíny a kameniva zabezpečení trafostanice u jejich nemovitosti. V 19.26h komunikujeme se starostou Čermné nad Orlicí o stavu a predikci toku. Z naší strany je vyslovena prosba, pokud by to šlo, regulovat válcem na jezu tok na maximální hladinu 320 cm. Ze zkušeností let minulých jsme věděli, že při výšce této hladiny v Čermné nad Orlicí, by se hladina řeky

v Borohrádku měla pohybovat okolo 385 cm. Tento stav byl například i při povodni v prosinci 2023 a to jsme celou situaci dokázali na Bělidle pomocí hrází zvládnout. V 19:43h přijímáme hovor od majitele nejbližší nemovitosti u řeky v lokalitě Bělidle pana M. J., že se na jeho zahradě zvýšil průsak vody skrze hráz. Nasazeno bylo druhé čerpadlo. Naši hasiči, kteří si vytvořili na Bělidle své „odloučené pracoviště“, průběžně posilovali pytlivé hráže a odčerpávali vodu, která se průsakem dostávala na nejnižší místo u jedné ze zahrad. Voda v řece stále pomalu stoupá. Průběžně kontrolujeme řeku, potoky a rybníky. V 21.15h vyhláší III. SPA = stav ohrožení. Hladina Tiché Orlice vystoupala na 380 cm. Informace byla předána na ORP Kostelec n. O. a dotčeným starostům. Hasiči střídající se ve směnách stále bojují a posilují hráže! Po domluvě s majitelem Ekofarmy Bozetice byla zapytlována i cesta do Bozetic. Celou noc slouží naši hasiči. Odčerpávají průběžně průsaky vody, doplňují hráže a monitorují vodní toky a rybníky. Tento den jsme zvládli. Maximální hladina řeky byla na 385 cm, přesně dle našich propočtů... Čekáme na aktualizaci predikcí vývoje počasí dalších dní....

### **Neděle – 15. 9. 2024**

Po ranní kontrole všech lokalit přijíždí na pomoc s čerpáním průsaků na Bělidle členové profesionální jednotky HZS Rychnov nad Kněžnou. Po provedené kontrole stavu pytlované hráže a predikcím bylo rozhodnuto, že je potřeba ji okamžitě zesílit a vyztužit. Tak se i stalo za pomoci našich hasičů a členů HZS RK. Vzhledem k okolnostem bylo po poradě s velitelem HZS RK rozhodnuto vyzvat dotčené občany z lokality Bělidle k evakuaci a opuštění jejich domů. Jednalo se o preventivní opatření. Hrozba protržení valu a pytlované hráže však byla a čas na evakuaci, pokud by se tak opravdu stalo, by byl jen v řádu minut. Společně s velitelem hasičů jsme tak dům po domu osobně obešli a o výzvě a možném riziku všechny obyvatele informovali. Z jedenačtyřiceti obyvatel jich 25 zůstalo (na své riziko a po podepsání poučení a varování) na místě ve svých domovech, 16 lidí lokalitu opustilo nebo se v ní v danou chvíli nenacházelo (zaměstnání, studium atd). Všechny osoby a počty byly zaevidovány. Informace byla telefonicky předána i na operační velení HZS a veliteli HZS RK. Lidem, kteří se rozhodli své domovy opustit, bylo nabídnuto náhradní ubytování a strava v místní sokolovně, kde bylo pro tyto případy vybudováno zázemí. Nakonec nikdo této nabídky nevyužil. Lidé, kteří odešli, našli zázemí u svých rodin nebo u známých na bezpečných místech, kde velká voda nehrozila. Okolo 8.30h přichází první nepříjemné predikce, které ukazují, že Tichá Orlice má na hlásném profilu v Čermné nad Orlicí překonat třetí povodňový stupeň. Mezitím probíhá na Bělidle čerpání vody na třech místech, a to z průsaků u Ježkových, pod Kinclovými a u přetoku kanálu z přečerpávací stanice.

V 8.55h jsme byli telefonicky požádáni velitelem Městské Policie Týniště nad Orlicí o součinnost, a to o umístění informační tabule o neprůjezdnosti a uzavření mostů mezi Albrechticemi a Týništěm n. O. Po instalaci značky k výjezdu z Borohrádku zjišťujeme průjezdnost silnice I/36 u Čestic. Zde je zatím vše v pořádku a silnice je bez vody a volná. V 9.20h se predikce vývoje stavu hladiny Tiché Orlice výrazně zhoršují. Dozvídáme se o přetečení poldru Lipka. Hladinoměry v Libchavách ukazují výrazné nárůsty objemu vody. Situace je vážná. I já, životní optimista, mám strach a chvílkami mi hlavou běží pesimistické myšlenky. Ale mám okolo sebe obětavou hasičskou jednotku, a tak vím, že budeme bojovat do posledních sil... Probíhá komunikace s okolními starosty, předsedou a členy povodňové komise ORP Kostelec nad Orlicí, velením HZS RK. O nepříznivých předpovědích byli opět informováni osobně nebo telefonicky obyvatelé z lokalit Bělidle, Zámlyní, Za mostem. Voda v Orlici stále stoupá. Vzhledem k předpokládanému vývoji se telefonicky spojujeme se zástupcem Povodí Labe s dotazem na možnou regulaci toku a zmírnění toku, zejména pak oblasti Libchavy, Chocně... Bohužel jsme vyslechli informaci, že nad Chocní žádná možná regulace není, válce v Chocni jsou již zvednuté a že se již tak jedná o volný tok, který není možno ovládat. Pouze mírně prý může pomoci čičovský mlýn a regulace válce v Čermné nad Orlicí... ale že to je pouze minimální pomoc. V 15.20h stav Tiché Orlice v Libchavách – 303 cm, průtok 85,83m<sup>3</sup>/s, druhý povodňový stupeň a voda stále stoupá. V sobotu zde teklo okolo 45 m<sup>3</sup>/s vody.

Situace a hrozba je opravdu vážná. Opět se spojujeme s obyvateli domů Za mostem, informujeme je o vývoji a potřebě zabezpečení vstupů do nemovitostí směrem od řeky. V 15.40h přichází z Čermné nad Orlicí od pana starosty předpověď, která odhaduje stav hladiny v obci na 340 cm. To by v našem případě v Borohrádku znamenalo cca 405 cm. I proto byl informován předseda MO Českého rybářského svazu a požádán, aby již nezvyšovali, pokud to nebude nutné odtoky z rybníků. Na Bělidle se stále odčerpává voda na třech místech, posiluje se hráz. V 16.24h přichází upřesňující zpráva od starosty s Čermné, která je bohužel velmi znepokojivá a nepříjemná. Dle výpočtů na horním toku by Chocní mělo protékat cca 100 m<sup>3</sup> za sekundu, což dle zkušeností z let minulých může být okolo 110 m<sup>3</sup>/s v Čermné nad Orlicí. Dopočítáváme tedy rychle naše město. Výpočet ukazuje odhad hladiny v Borohrádku cca na 413 – 415 cm. Situace už není vážná, ale kritická. Pokud se odhad naplní bude to o pár centimetrech a modlení, zda kamenné a pytlované hráze vydrží tlak vody. O stavu věcí informujeme okolní starosty, členy povodňové komise ORP Kostelec nad Orlicí a také zástupce společnosti AQUA SERVIS RK, která spravuje v lokalitě Bělídlo přečerpávací stanici. Probíhají nové kontroly všech míst a lokalit, které mohou být povodní ohroženy. Probíhá ještě poslední stěhování nezabezpečených věcí... Voda stále stoupá. Modlíme se... členové naší hasičské jednotky se střídají dle harmonogramu stanoveného velitelem Petrem Šrámkem. Bojujeme. Podáváme informaci o stavu toku a počtu lidí na operační středisko HZS. Z Ekofarmy Bozetice přichází prosba na zprůjezdnění cesty z důvodů potřeby odvozu mléka. Hasiči tedy promptně odklidili pytle z cesty, aby je následně ve 23.30h vrátili po odjezdu cisterny s mlékem zpět na své místo.

#### ***Pondělí 16.9. 2024... den D***

Po půlnoci odjíždíme s velitelem hasičů na kontrolu všech lokality. Voda v řece v tu chvíli dosáhla hladiny 400 cm a dle předpokladů stále stoupá.

Hráz se opět doplňuje pytli. Na Bělidle procházíme louky a sledujeme cestu vody, která se posouvá po pastvině blíže k dalším nemovitostem. I na Zámlyni se voda začíná přibližovat k vjezdové bráně na pastvinu. Posouváme značku z cihly a pozorujeme zvyšující se stav... Ve 4.30h hladinoměr naměřil 413 cm. V 4.45 h – 414 cm. Opět kontrolujeme hráze, posun vody po lukách a doufáme, že vydržíme. Nad ránem se hladina Tiché Orlice dostala až ke svému maximu 416 cm.

Stále pokračuje dohled a odčerpávání vody. Byl to boj, ale díky nasazení a obětavé práci našich hasičů, pomoci profesionálních hasičů a součinnosti místních obyvatel se podařilo nad vodou zvítězit a krom průsaků vody do zahrad zamezit i škodám na zdraví a majetku občanů. Ráno začíná voda konečně klesat. Hurá. Obrovská úleva... V dopoledních hodinách se dotazujeme vedení HZS RK na bezpečnou míru hladiny toku, tak aby se mohla odvolat výzva k opuštění domovů obyvatel z lokality Bělídlo. Odpověď nás, nebo alespoň mě, velmi překvapila... o možném bezpečném návratu obyvatel domů a odvolání výzvy ať rozhodne sám pan starosta. Po konzultaci s členy nadřízené povodňové komise ORP Kostelec nad Orlicí stanovují bezpečnou mez a odvolání výzvy při poklesu hladiny Tiché Orlice v Borohrádku do druhého povodňového stupně. O tomto rozhodnutí jsem i všechny dotčené obyvatele informoval. V 11 hodin nás telefonicky informuje rybářský hospodář místní organizace o zvládnutí stavu na rybochovných zařízeních. Po konzultaci s panem tajemníkem se do úklidu města, převážně pak lokality Bělídlo, zapojují i členové Technických služeb města. Opět projíždíme s velitelem hasičů všechna „postižená“ místa a lokality, domlouváme čištění propustků a některých komunikací. Po obědě přijíždí do našeho města pan hejtman Martin Červíček, aby se informoval o vývoji a situaci s velkou vodou v našem městě. Po domluvě s velením HZS RK přijíždějí do lokality Bělídlo členové JSDH Kostelec nad Orlicí, kteří pomáhají naší jednotce s odčerpáváním vody ze zahrad. V 17.55h jsem obtelefonoval všechny dotčené obyvatele lokality Bělídlo se zprávou, že voda v řece sice klesá, ale stále dosahuje III. Povodňového stupně a že dle predikcí poklesu očekávám pokles na II. SPA až v úterý v ranních hodinách a do té doby že bohužel stále platí vydaný pokyn opustit nemovitosti...

### **Úterý 17.9.2024**

I další celou noc a den sloužili v lokalitě Bělídlo naši hasiči a pokračovali v čerpání vody.

V 6.00 hodin ráno jsem konečně díky poklesu hladiny mohl odvolat třetí povodňový stupeň a stav ohrožení. Po osobní kontrole všech lokalit byli od 7.55h postupně informováni všichni dotčení obyvatelé lokality Bělídlo a došlo k odvolání výzvy a možnému bezpečnému návratu obyvatel do svých domovů. Celý den probíhal za pomoci našich hasičů a pracovníků Technických služeb úklid lokality Bělídlo a odklizení pytlivé hráze z cesty na Zámlyní. Hladina řeky i nadále pomalu klesá... ve 21 h byl stav 338 cm, ve 21:45h... 336 cm.

### **Středa 18.9. 2024**

Brzy ráno v 1:45h poklesla hladina Tiché Orlice na 321 cm, a tak byl k tomuto datu a času odvolán druhý povodňový stupeň (stav pohotovosti). Během dne pomáhají naši hasiči a pracovníci Technických služeb se stěhováním věcí obyvatel Bělídla zpět do jejich obydlí. Pokračuje se i v úklidu a monitorování škod, erozí a popadaných stromů u některých břehových partií řeky.

V dalších dnech provádíme analýzu vývoje událostí a zvolených postupů. V rámci nejbližšího jednání zastupitelstva města jsem informoval kolegy zastupitele o proběhlých událostech a potřebách alokace dostatečného objemu finančních prostředků do rozpočtu města 2025 k posílení protipovodňových opatření a nákupu dalšího vybavení k zvládnutí těchto situací.

Rád bych ještě jednou srdečně MOC poděkoval všem hasičům, hlavně tedy těm našim, kteří tvrdě makali několik dní, pracovníkům Technických služeb, kolegovi tajemníkovi a dotčeným obyvatelům za pomoc, součinnost, spolupráci a ochotu řešit věci za pochodu a s ohledem na nepříznivé počasí a prognózy. Díky Vám, díky Vám jsme to společně zvládli a já jsem za to MOC, MOC rád!!!